

Ινστιτούτο Φιλοσοφικών Ερευνών

www.philosophical-research.org

Απόστολος Πιερρής

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΟΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΥ ΚΛΑΣΣΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

I. Συναντήσεις Πατρών

29^η και 30^η

20 και 27 Ιουλίου 2023

II. Συναντήσεις Σπάρτης

(Υπό την Αιγίδα του Δήμου Σπάρτης)

10^η Τριπλή

21 – 27 Ιουλίου 2023

III. Συναντήσεις Άργους

Έκτακτη

31 Ιουλίου – 3 Αυγούστου 2023

I.

Συναντήσεις Πατρών

1/ 29^η Εκδήλωση

Πέμπτη 20 Ιουλίου, 8.30 μ.μ., στο Ξενοδοχείο My Way, Hotel and Events, Όθωνος Αμαλίας 15, δίπλα στον Σταθμό Υπεραστικών Λεωφορείων.

Η γλυπτική και η ποίηση (η λυρική ποίηση στην συμπερίληψη του μέλους με μουσική και όρχηση) φανερώνουν το «τέλος» της ύπαρξης, την τελειότητα σώματος και πνεύματος στην αλληλοπεριχώρησή τους, - γιατί το κάλλος αποτελεί την πνευματικότητα του σώματος και επίσης την σωματότητα του πνεύματος. Στην μορφή της σωματικής τελειότητας εκφράζεται πλήρως και πνευματικά, χωρίς υπόλοιπο κρυφότητας, η ουσία του όντος και στην ποιητική (μουσική και ορχηστική ταυτόχρονα) μορφή του κάλλους παίρνει σώμα η αλήθεια του όντος. Ξεφεύγοντας από την απατηλή «δόξα» του δυισμού, ανακαλύπτουμε έτσι την ταυτότητα σώματος και πνεύματος στο κάλλος ως επι-φάνεια του Απόλυτου, ως απο-κάλυψη του Θεού, ως απόλυτο, ανελάττωτο, ασφαλτο Φαίνεσθαι του Είναί. Και η μονιστική πνοή του κάλλους διεγείρει τον Έρωτα του «τέλους». Εδώ

έγκειται το Δωρικό βίωμα και πνεύμα και ουσία και το Ευαγγέλιο και το Σωτήριο του κλασσικού Ελληνισμού.

Η μελέτη σε αυτό το πλαίσιο της πλαστικής και του μέλους αποτελεί λοιπόν την καλύτερη και ασφαλέστερη οδό επανοικείωσης του Δωρικού βιώματος και νοήματος.

Θα συνεχίσουμε αυτήν την Πέμπτη την ανάλυση που άρχισα και κάνω σε δυο προηγούμενες πρόσφατες συναντήσεις μας. Ερευνούμε πρώτον την αρχαϊκή γλυπτική Μορφή, από την γένεση της μνημειακής πλαστικής στο πρώτο μισό του 7^{ου} π. Χ. αιώνα μέχρι την μεγάλη τροπή προς την κλασσική Μορφή στις αρχές του 5^{ου}. Εδώ κίριας σημασίας είναι η διάγνωση των μορφολογικών και υφολογικών τάσεων, «Σχολών» και εργαστηρίων που αναπτύσσονται στην εαρινή εποχή του κλασσικού Ελληνισμού. Χαρακτηριστικά, αυτές οι Σχολές συνιστούν τοπικές παραδόσεις. Αναδεικνύονται από κοινή Σπαρτιατική αρχή, η Αργεία, Κορινθιακή, Βοιωτομεγαρική, Αττική, Κυκλαδική και Ιωνική.

Στο τέλος της αρχαϊκής εποχής επικρατεί ο καλλιτεχνικός και γενικότερα πολιτισμικός Δωρισμός. Κατά την φάση του πρώιμου κλασσικού οι προηγούμενες γλυπτικές κατευθύνσεις συγχωνεύονται σε δύο μορφές του Δωρικού, στην καθαρή Πελοποννησιακή (Αργεία) και στην Αττική (Αθηναϊκός Δωρισμός).

Θα επικεντρωθώ στην μελέτη της αιμάζουσας έκφρασης αυτών των δύο μορφών στο Υψηλό Κλασσικό. Στον Πολύκλειτο από την μεριά, στον Φειδία και τον Αλκαμένη από την άλλη.

Ενδεικτικό τίτλο λέω:

Η Δωρική Πνοή στην Πλαστική Μορφή του Υψηλού Κλασσικού

Πολύκλειτος, Φειδίας, Αλκαμένης

(Αργος και Αθήνα)

[Αναλυτική διαπραγμάτευση των ζητημάτων που θα μας απασχολήσουν θα βρείτε σε σειρά ερευνητικών μελετών μου ανηρτημένων στον ιστότοπο του Ινστιτούτου, τμήμα research Projects. Ενδεικτικά αναφέρω:

Στην κατηγορία **«Δωρικές Μελέτες»:**

- 1/ *Η Μορφολογία του Δωρικού και Ιωνικού Ρυθμού στην Πρώιμη Αρχαϊκή Γλυπτική, I*
- 2/ *Η Δωρική Μορφή και οι Προσλήψεις της στην Αρχαϊκή Πλαστική: Γενικό Πλάνο*
- 3/ *Ο Χαρακτήρας της Δωρικής Ταυτότητας του Ελληνισμού, XVIII: Ολυμπία, Ολύμπια Θρησκευτικότητα και η Μορφή του Απόλλωνα (Παράλληλοι Βίοι Ποίησης και Πλαστικής)*
- 4/ *Ο Χαρακτήρας κλπ., XIX: Η Σοβαρή Παιδιά του Κάλους. Απόλλων Γυμναστήριος και Φιλήσιος*
- 5/ *Ο Χαρακτήρας κλπ., XXIII: Το Δωρικό Πνεύμα και οι Πνοές του. Διεγέρσεις, Προσλήψεις, Αντιδράσεις. (Πολιτισμική Ιστορία του Ελληνισμού από τα Μέσα του 7^{ου} στα Μέσα του 6^{ου} Αιώνα π. Χ.)*

Στην κατηγορία **«Μορφολογικές Έρευνες»:**

- 6/ *Σημειώσεις για την Ιστορία της Πλαστικής Μορφής μεταξύ των δύο Εποχών Τροπής*
- 7/ *Nullum Absolutius: Η Τελειότητα της Μορφής στον Πολύκλειτο (Μέρος VII της ολιστικής μελέτης «Κλασσική Θεωρία Μορφής: Οι Δομές της Επι-φάνειας του Είναι σε Ον, Κόσμο, Ιστορία, Πολιτική, Τέχνη»)*

Στην κατηγορία **«Ολυμπιακές Μελέτες»:**

- 8/ *Το Δυτικό Αέτωμα του Ναού του Διός στην Ολυμπία. Έρευνες στην Αισθητή Ιδέα του Κλασσικού, I: Ιστορικά, Χρονολογικά, Προκαταρκτικά*
- 9/ *Το Δυτικό Αέτωμα κλπ.: Η Αττική Προεργασία στην Ανάδειξη της Κλασσικής Μορφής*
- 10/ *Το Δυτικό Αέτωμα του Ναού του Διός στην Ολυμπία. Έρευνες στην Αισθητή Ιδέα του Κλασσικού, III: Δύο Πλαστικά Ρεύματα στην Πρώτη Γενιά της Αθηναϊκής Ελευθερίας, Αριστόδικος και Θησαυρός των Αθηναίων*

11/ Το Δυτικό Αέτωμα κλπ., IV: Φειδίας, Αλκαμένης και ο Αττικοδωρικός Ρυθμός στην Πλαστική

12/ Ο Γλυπτικός Διάκοσμος του Ναού του Διός στην Ολυμπία, Α': Προλεγόμενα. Η Μεγάλη Μεταμόρφωση της Μορφής και ο Αττικός Δωρισμός στη Χρυσή Πεντηκονταετία.].

13/ Ο Γλυπτικός Διάκοσμος κλπ.: Μορφολογική Ανάλυση και Υφολογική Ταυτοποίηση στα Πλαίσια των Ρευμάτων Πλαστικής Αυστηρού Ρυθμού

14/ Ο Αλκαμένης και το Δυτικό Αέτωμα του Ναού του Διός στην Ολυμπία: Προβλήματα Μορφολογικής και Υφολογικής Ταυτότητας στο Πρώιμο Κλασσικό].

2/ 30^η Εκδήλωση

Πέμπτη 27 Ιουλίου, 8.30 μ.μ., στο Μέγαρο Λόγου και Τέχνης, Αίθουσα Διαλέξεων, 2^{ος} όροφος, Πλατεία Γεωργίου Α'.

Στην τελευταία μας τακτική συνάντηση του φετινού κύκλου θα επικεντρωθώ στην παρούσα κατάσταση του κόσμου, στο πλαίσιο της γενικής μεγάλης εικόνας της ιστορίας από την είσοδο της Ευρώπης στην σκηνή μέχρι την τωρινή έξοδό της, και με προοπτική την πρόγνωση των ερχομένων. Η ανάλυσή μου θα είναι γεωπολιτική και πολιτισμική ταυτόχρονα, - η ορίζουσα της ιστορίας είναι δισδιάστατη, χωρολογική και πολιτισμική ταυτόχρονα, αφού ο πολιτισμός είναι το πνεύμα του τόπου.

Θα αρχίσω με μια σύνοψη των εξελίξεων για τα 1500 χρόνια που οριοθέτησα. Παραθέτω για διευκόλυνση και υπόμνηση σχετικά τμήματα των αναλυτικών τίτλων σεμιναρίων του Προγράμματος.

Και πρώτα τα Ευρωπαϊκά.

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΑΦΗΓΗΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΔΥΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟ ΝΟΗΜΑ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

*Ανατομία ενός Μύθου και Ανάλυση της Πραγματικότητας
Γοητεία και Προσεταιρισμός του Ανοίκειου και Αντίθετου
από την Ευρώπη*

ΤΟ ΑΠΟΛΥΤΟ ΑΣΥΜΒΑΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Η Δύση της Δύσης, Lux ex Oriente και ο Άξονας του Ελληνισμού

Η Ευρωπαϊκή Αμορφία ή η Φανέρωση του Άφαντου.

*Η Βούληση και η Έκφραση του Υποκειμένου και ο Διχασμός
της Ευρωπαϊκής Προσωπικότητας.*

*Η Κλασσική Επι-φάνεια του Είναι και η Ευρωπαϊκή Απομόνωση
της Εσωτερικότητας*

*Η Κατάρρευση της Οικουμενικής Αυτοκρατορίας στην Δύση
και η Νέα Πολιτισμική Αρχή της Ιστορικής Ευρώπης.*

Το Ατελές ως Θέση ή ο Φαουστικός Πολιτισμός.

Η Μοναξιά του «Ερριμμένου» Ανθρώπου

*Η Απάτη του Φαίνεσθαι, η Αποξένωση από το Είναί,
και η Πτώση της Ψυχής.*

*Το Υποκείμενο, το Ανικανοποίητό του και η Βούλησή του για Δύναμη
ως Υπαρξιακή Ανάγκη.*

Επιστήμη, Τεχνολογία και Κυριαρχία στην Φύση

Η Αλήθεια ως Χρηστικότητα Ενάντια στην Αλήθεια ως Προφάνεια

Μοντέλα Ανανέωσης:

Γαλλικός Διαφωτισμός και Αυτοκρατορία,

Γερμανική Αρχαιογνωσία και Reich,

Αμερικανικός Κλασικισμός (Παλληκαρισμός και Revivalism)

Η Παρακμή της Δύσης

*Πολιτισμική Αποσύνθεση και Πτώση του Ευρωπαϊκού Συστήματος
στον 20^ο Αιώνα*

Προσπάθειες Ανάταξης και Αποτυχία τους

(Ναζισμός, Φασισμός, Κομμουνισμός, «Φιλελευθερισμός»)

Και μετά ο κόσμος εκτός της Ευρωπαϊκής απόπτωσης:

1/ *Η Περίπτωση της Ρωσίας*

Ο Ευρασιατικός Κορμός, το Γεωπολιτικό Αχανές και η Ορθόδοξη Πίστη

Βάθος Ψυχής και Όρια Ύπαρξης: Ανθρωπισμός της Σωτηρίας

(Ντοστογιέφσκυ)

Ο Ρόλος της Ρωσίας στην Αναδόμηση του Παγκόσμιου Συστήματος

2/ *Το Κεντρικό Πεδίο της Ιστορίας,*

η Χωρογραφική και Πολιτισμική Ταυτότητά του,

και οι Εξακτινώσεις του.

Η Κοσμοϊστορική Σημασία του Κεντρικού Συστήματος

στην Ζώνη Πολιτισμού:

Ολοκληρωτική Δυναμική, Σταθεροποιητική Δράση

και Τελεολογική Λειτουργία

*Το Προφανές Πεπρωμένο του Κεντρικού Πεδίου
Ελληνικός Πολιτιστικός Άξονας, Τουρκική Οργανωτική Αρχή
και Γεωπολιτική Δυναμική
της Βαθείας Ενδοχώρας της Ανατολικής Λεκάνης της Μεσογείου
ως Λεκάνης Συρροής.
Ο Ρόλος της Τουρκίας στην Διαμόρφωση της Νέας Τάξης
του Παγκόσμιου Συστήματος.*

*Υποσημείωση:
Η Νεοελληνική Αρρώστια
Ριζική Δυσαρμονία Ηγετικών Ομάδων προς τον Λαό, τον Τόπο
και την Πολιτισμική Ταυτότητα του Διαχρονικού Ελληνισμού
(Κλασσικού, Ορθόδοξου, Δημοτικής Παράδοσης)
Αιτία:
Ευρωπαϊστική Αλλοτρίωση.
Η Λάθος Αρχή και η Ολέθρια Κατάληξη*

3/ *Κίνα: ο Άλλος Πολιτισμός
Η Σινική Αρμονία
Ιερός Γάμος Ουρανού και Γης
Τάο, Κομφούκιος και Αυτοκρατορία*

4/ *Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής: η Νέα Ρώμη
Στην Τροχιά της Ρώμης
από την Ηγεμονία στην Αυτοκρατορία.
Ο Νέος Αμερικανικός Εμφύλιος:
Θάνατος με την Δύση ή Ανανέωση του Κόσμου;
(Θα Απελευθερωθούν οι ΗΠΑ από την Ευρωπαϊκή Καταγωγή τους,
όπως η Ρώμη από την Λατινική της;)*

Και επί τέλους το τελευταίο θέμα όπως το έχω καταχωρήσει στο Πρόγραμμα, στο οποίο θα επιφυλάξω:

Iam regnat Apollo

(Βιργίλιος)

Γνώθι σαυτόν και Απολλώνια Μαντεία

Διάγνωση Παρόντος και Προβολή Μέλλοντος.

Ο Άνθρωπος, η Φύση του και το «Τέλος» του

Ἡ Σπάρτη ή Ρώμη

(Πολύβιος)

Ο Χρόνος sub specie aeternitatis

*

[Συμβουλευθείτε το βιβλίο μου *«Χώρος και Ιστορία»* (παλαιό και εισέτι και αείποτε νέο), και τις μελέτες στον ιστότοπο του Ινστιτούτου, τμήμα Research Projects, κατηγορίες κυρίως, μεταξύ και άλλων, *«Χώρος και Ιστορία: Χωρολογικά Αίτια του Ιστορικού Γίγνεσθαι»*, *«Η Μορφή της Ιστορίας και η Κατάσταση του Κόσμου»* και *«Geopolitics and the Vector of History: Unipolar Systems and World Hegemony»*. Ιδιαίτέρως δείτε τις μελέτες μου, στις παραπάνω πρώτες δυο κατηγορίες, (α) *«Rejuvenatio Mundi. Η Μοίρα της Ιστορίας σε μια Μεγαεποχή Μεταβολών»* και (β) *«Ανατολική Μεσόγειος και το Κεντρικό Σύστημα της Ιστορίας, Γ' Έκδοση, Θουκυδίδου Μηλιακά»*].

III.

*ΥΠΟ ΤΗΝ ΑΙΤΙΔΑ
ΤΟΥ ΛΗΜΟΥ ΣΠΑΡΤΗΣ*

Συναντήσεις Σπάρτης

10^η

21 – 27 Ιουλίου

Θα έχουμε και πάλι τις συνηθισμένες τρεις συναντήσεις μας, - και τέταρτο το συσσίτιό μας για τις Γυμνοπαιδιές.

1/ Παρασκευή 21 Ιουλίου, 8.30 μ.μ., στο Παλαιό Δημαρχείο

Η γλυπτική και η ποίηση, η πλαστική μορφή και η μορφή του μέλους (ολοκληρίας ποίησης, μουσικής και όρχησης), της Αρχαϊκής εποχής σηματοδοτούν την Δωρική αποκάλυψη: το κάλλος του φαινομένου είναι η ολοσχερής φανέρωση του Είναι, η επι-φάνεια του Απόλυτου. Τίποτα δεν σκιάζει το φως του «τέλους». Είναι η εποχή του αδιατάραχτου Φαίνεσθαι του Είναι, της παιδιάς της αιωνιότητας στον χρόνο, και συνεπώς της χαράς της ύπαρξης στην τελειότητά της. Σύμβολο το Μειδιάμα του Κούρου και το Χαμόγελο της λυρικής ποίησης.

Στην κλασσική εποχή του Χρυσού αιώνα το Μειδιάμα γίνεται Αυστηρό ύφος, και μετά διαδοχικά Υψηλό και Πλούσιο. Και στις τρεις φάσεις επικρατεί το Σοβαρό με τόνο ποιάς μελαγχολίας, κυμαινόμενης ενίοτε μεταξύ των άκρων από τα όρια της θλίψης για την ανθρώπινη μοίρα μέχρι την απαξίωση της ανθρώπινης συνθήκης εν γένει.

Έγγραφα επ' αυτού:

«Και από την αρχαϊκή εποχή, μεταβαίνουμε στην κλασσική, από το έαρ στο θέρος του αρχαίου Ελληνισμού.

Εκεί στο μεσοπάτημα των δυο εποχών, στο σημείο που η αιωνιότητα συναντά τον χρόνο στο ανθρώπινο βίωμα, και η Τελειότητα βλέπει κατάματα την Μοίρα, και το Κάλλος αντικρίζει την ταραχή, την ματαιότητα, τον θάνατο, εκεί στην φάση του πρώιμου κλασσικού και του αυστηρού ρυθμού, εκεί που ο κίνδυνος είναι μέγιστος, εκεί αυξάνεται το Σωτήριον (Hoelderlin), και επιφαίνεται επί τέλους ο θεός στην ολοσχερή αποκάλυψη της ουσιοπλόκου κρυφιοτήτάς του, - εκεί στην ευλογημένη στιγμή του χρόνου όπου ανοίγει η πύλη της αιωνιότητας, εκεί επιδείχτηκε και φανερώθηκε πλήρης και αυτούσιος ο Απόλλων, άναξ του ρωμαλέου κάλλους, μέγας πρύτανης θεών και ανθρώπων και κάθε «κόσμου», λίαν ατάσθαλος, μουσηγέτης του «τέλους», μάντις του χρόνου εξ αιωνιότητας.

Die Epoche von 470-50 kann die eigentlich apollinische genannt werden, denn in ihr waren die Griechen reif, das Wesen Apollons im Bilde ganz zu erfassen. Denn nur seit und solange ihr Blut entflammt, ihre Leiber licht, stark und gespannt, ihre Sprache von rhythmischer Gewalt, brennend klar und tödlich treffend, ihr Geist hehr, gründend und erfüllt vom Gesetz, ihr Ethos unbedingt und zugleich von Sehen und Bescheidung gebunden waren, sind die Griechen mächtig den höchsten Apollon zu bilden, oder offen, dass er sich ihnen als Höchster zeige.

K. A. Pfeiff, *Apollon, Die Wandlung seines Bildes in der griechischen Kunst*, 1943, p. 69".

Είδαμε σε προηγούμενη συνάντησή μας την μορφή του Απόλλωνα στον αυστηρό ρυθμό, την πρώτη φάση της μεγάλης μεταμόρφωσης της μορφής, κατά το πρώτο μισό του 5^{ου} αιώνα π. Χ. Στο αντίστοιχο σεμινάριο αυτής της τριλογίας, την Δευτέρα, θα ερμηνεύσω την Δωρική μορφή του Υψηλού κλασσικού στις δύο θεμελιώδεις πλαστικές κατευθύνσεις εκείνης της εποχής, την καθαρά Δωρική με αποκορύφωμα τον Πολύκλειτο, και την Αττικοδωρική του Φειδία και του Αλκαμένη.

Αλλά ακριβώς αντίστοιχα φαινόμενα συμβαίνουν και στην ποίηση, την αληθινή σοφία κατά Πίνδαρο. Η χρυσή σειρά της Λύρας που άρχισε με τον Αλκμάν στην Σπάρτη κλείνει με τον μεγάλο Θηβαίο. (Το μέλος δεν άντεξε το σβύσιμο του μειδιάματος. Η πλαστική συνεχίζει για ενάμισυ ακόμη περίπου αιώνα το έργο της επίμονης φανέρωσης της τελειότητας μέσα στην ανάγκη του χρόνου, πριν καταπέσει στην Ελληνιστική παρακμή). Ο Πίνδαρος διατρέχει με την καλλιτεχνική του μαεστρία το πρώτο μισό του 5^{ου} αιώνα. Εκφράζει την βίωση του χρόνου από την αιωνιότητα, την συνάντηση του «Τέλους» με την Μοίρα.

Σημαντικό είναι ότι στην μεγάλη εποχή της μεταμόρφωσης της Μορφής κατά την μετάβαση από την αρχαϊκή άνοιξη στο κλασσικό καλοκαίρι του Ελληνισμού, οι κορυφαίοι των δυο εξαιρετών αυθεντικών Δωρικών πολιτισμικών ειδών, της γλυπτικής και της ποίησης, ο Πολύκλειτος και ο Πίνδαρος αντιστοιχώς, ανήκουν στο Άργος και την Θήβα. Η Σπάρτη απώλεσε την Δωρική πολιτισμική ηγεμονία μετά το «κλείσιμό» της στον τύπο του εαυτού της περί τα μέσα του 6^{ου} αιώνα π. Χ. Τα Λεύκτρα και η

Σελλασία ήταν το αναγκαίο συμπαρακολούθημα. Ο Πίνδαρος το γνωρίζει και προειδοποιεί, χρησμολογικά, την Σπάρτη (*Ισθμιόνικος* VII, 13-15). Θα εξηγήσω το ιστορικό πλαίσιο και νοηματικό πνεύμα της προειδοποίησης.

Σε δύο τελευταία του ποιήματα ο Απολλώνιος Θηβαίος σοφός του κάλλους, προς το τέλος της 6^{ης} δεκαετίας του 5^{ου} αιώνα, δίνει παραδειγματικά την ουσία του Δωρικού πνεύματος και την Δωρική στάση για τον ανθρώπινο βίο.

Είναι πλέον γέρων υπερεβδομηκοντούτης, (θνήσκει 80 ετών κατά το 438 π. Χ.), και στα ποιήματά του παρέχεται το απόσταγμα της Δωρικής σοφίας για τον χρόνο και για την ανθρώπινη ύπαρξη στη μοίρα των αναγκών του. Υπάρχει δε και προσωπική του εμπλοκή με τους υμνούμενους. Είναι δύο αδέρφια. Στον **11^ο επίνικο για Νεμεόνικες** ο Πίνδαρος υμνεί τον Αρισταγόρα από την Τένεδο που αναλαμβάνει ενιαύσιος Πρύτανης της πόλης. (Άρα η ωδή δεν αποτελεί γνήσιο Νεμεόνικο, - χρειάζεται ερμηνεία γιατί οι Αλεξανδρινοί κριτικοί εκδότες την περιέλαβαν εκεί). Και στο **εγκώμιο Fr. 123 Maehler**, τραγουδιέται ο Θεόξενος, νεώτερος αδελφός του Αρισταγόρα, προς τον οποίο ο Πίνδαρος συνδέεται με ισχυρή Δωρική φιλία («παιδικά» κατά την Αττική και κοινή διατύπωση, *«αἴτης»* κατά την ιδιάζουσα Δωρική ορολογία).

Ο Πίνδαρος με το κύκνειο άσμα του δίνει ένα εσαεί μάθημα για το νόημα της ύπαρξης και για την φρόνηση του βίου, για τον έρωτα του κάλλους και για τον τρόπο ζωής που εμπνέεται από αυτόν.

Θα αναλύσω διεξοδικά τα αποκαλυπτικά και διδακτικά αυτά ποιήματα. Και θα συνεξετάσω ένα άλλο περίπου σύγχρονο έργο του (446 π. Χ), τον **8^ο Πυθιόνικο** για τον Αριστομένη από την Αίγινα, παίδα παλαιστή.

Υπονοητικός τίτλος για την ανάπτυξή μου ας είναι:

Δωρική Πνοή και Σοφία Βίου

2/ Σάββατο 22 Ιουλίου, βράδυ

Πλησιάζει η πανσέληνος του δεύτερου μήνα του αρχαίου έτους (αρχή ενιαυτού περί τις Θερινές Τροπές). Συμβαίνει στις 1 Αυγούστου, 9.35 μ. μ. **Οι Γυμνοπαιδιές, μέγιστη και χαρακτηριστικώτερη και αποκαλυπτικώτερη Απολλώνια εορτή της Σπάρτης, ετελούντο πιθανώτατα από 6^{ης} μέχρι 16^{ης} του σεληνιακού μήνα αυτού** (ώστε να περιλαμβάνεται η αφιερωμένη ημέρα του Απόλλωνα, 7^η του μήνα, και η πανσέληνος της Αρτέμιδος, 15^η του μήνα), αντιστοιχουσών των ημερών εφέτος στο διάστημα από 23/7 μέχρι 3/8.

Βρισκόμαστε λοιπόν στην αρμόζουσα αρχή του μοναδικού εορτασμού, και θα συνεορτάσουμε με κατάλληλη εκδρομή και συμπόσιο, όπου θα συζητήσουμε για τα δρώμενα και το νόημα των Γυμνοπαιδιών. **Το πνεύμα της Δωρική Σπάρτης αποκαλύπτεται περίτρανα και αγγαλά εδώ.** Θα εμπνευσθούμε από αυτό. Και θα αναστοχασθούμε συμποτικά αυτοσχέδια στο μέγα θέμα:

Γυμνή Παιδιά

Αποκάλυψη, Επίδειξη και Χαρά του «Τέλους»

Τα Επιφάνεια του Απόλυτου

*

[Για έρευνα βάσης επί του θέματος, συμβουλευθείτε τα ήδη γεγραμμένα μου, στον ιστότοπο του Ινστιτούτου.

Στο τμήμα Research Projects, και κατηγορία «Δωρικές Μελέτες», τα εξής πρωτίστως:

1/ Λακεδαιμών Εορτάζουσα, II: Γυμνοπαιδιαί

2/ Γυμνοί Στοχασμοί για τις Σπαρτιατικές Γυμνοπαιδιές: το Κάλλος και το Απόλυτο Νόημα της Ύπαρξης

3/ Πνοές από τις Λακεδαιμόνιες Γυμνοπαιδιές

4/ Αποκαλύψεις για τις Γυμνοπαιδιές

5/ Γυμνοπαιδιές

Στο ίδιο τμήμα, κατηγορία «Κάλλος και Ιστορία. Ο Δωρικός Άξονας», την εξής κυρίως μελέτη:

6/ Η Επιφάνεια του Δωρικού Απόλλωνα και η Ανάδυση της Μορφής του Κάλλους από τον Χθόνιο Κόλπο, την Ουράνια Βία και τον Τονικό Φαλλό

Και στο τμήμα Seminars, κατηγορία «Χωρολογικές Συναντήσεις», το κείμενο:

7/ Βραχύς Απόλογος].

*

Συγκεκριμένο τόπο και χρόνο θα ορίσουμε στην πρώτη συνάντησή μας την Παρασκευή. Όποιος ενδιαφέρεται να συμμετάσχει ας επικοινωνήσει μαζί μου.

*

3/ Κυριακή, 23 Ιουλίου, 8.30 μ.μ., στο Παλαιό Δημαρχείο.

Στην τελευταία τακτική μας συνάντηση του φετινού προγραμματικού κύκλου, όπως και στην αντίστοιχη των Συναντήσεων της Πάτρας, θα ρίξουμε μια φωτεινή, κλασσική ματιά στην παρούσα κατάσταση του Κόσμου, ολοκληρώνοντας τις ποικίλες αναλυτικές προσεγγίσεις (γεωπολιτική, οικονομία, στρατηγική ισχύς, κοινωνική συνοχή, πολιτισμικός άξονας).

Κύρια φαινόμενα που χρήζουν ερμηνείας είναι ο θάνατος του Ευρωπαϊκού πολιτισμού, η ανάδειξη των πολιτισμικών ταυτοτήτων των γεωπολιτικών περιφερειών, οι αστάθειες που προκάλεσε η Ευρωπαϊκή φάση της ιστορίας, η κατάρρευση της Δύσης, η κρίση του μονοπολικού οικουμενικού συστήματος, - και στο πεδίο του Ελληνισμού η καθυστέρηση ανάδειξης νοηματικού άξονα.

Θα εμφιλοχωρήσω στις βασικές αυτές παραμέτρους του παγκόσμιου όλου, επιμένοντας στον παρατεταμένο χειμώνα του Ελληνισμού, μετά την Βυζαντινορθόδοξη φάση. Ο γνήσιος Νεοελληνισμός της λαϊκής ψυχής, όπως υποδεικνύεται στην Δημοτική παράδοση, τρίτον αυτόν πυλώνα του πολιτισμικού Ελληνισμού στην συνέχεια του Κλασσικού και του Ορθόδοξου, δεν έχει βρει, ούτε καν ενεργά υπονοήσει, την υψηλή έκφρασή του ώστε να συντελέσει την πεπρωμένη εστία και άξονα νοηματοδοσίας της ανθρώπινης ύπαρξης.

Η καθυστέρηση αυτή τριών και πλέον αιώνων, (αναμενόμενη μεν περίοδος νέου χειμώνα αν έμενε στις φυσικές προδιαγραφές της, μετατρεπόμενη δε σε άγονο σήψη από το λάθος στήσιμο του Νεοελληνικού κράτους και την μεθοδευμένη αλλοτρίωση που αυτό επιβάλλει με τους επίσημους θεσμούς του), - στερεί από τον Ελληνισμό μεν την άνθιση της ταυτότητάς του, από τον γεωπολιτικό μας δε οικείο χώρο του Κεντρικού Συστήματος της Ιστορίας τον φυσικό πολιτισμικό άξονά του για να διαδραματίσει αποτελεσματικά και με επιτυχία τον καθοριστικό ρόλο στις παγκόσμιες εξελίξεις που του ανήκει, τέλος δε από αυτό το οικουμενικό σύστημα την σταθεροποίηση του

ανθρώπινου παράγοντα που χρειάζεται για να ευοδωθεί η ανανέωση της ιστορίας κατά την περιοδικότητα του χρόνου.

Βέβαια η συστημική αλλοτρίωση προκαλεί μόνο καθυστέρηση των αναγκαιών εξελίξεων, και όχι αλλοίωση των θεμελιωδών δεδομένων της πολιτισμικής ταυτότητας του Ελληνισμού, που παραμένουν καταχωνιασμένα στα βάθη της ψυχής του λαού και στο ένστικτό του. **(Μάνη, η Δωρική παρουσία στην Κάθοδο, η Πρωτοσπάρτη).**

Ο αναλυτικός τίτλος της σχετικής διαπραγμάτευσής μου στο γενικό πρόγραμμα του φετινού κύκλου των Συναντήσεων της Σπάρτης, είναι ενδεικτικός. Όπως και σημαντικό είναι το γενικό θέμα του κύκλου και η διάρθρωσή του. Μιλάω εκεί για τον κοσμοϊστορικό ρόλο της αρχαίας Σπάρτης κατά την απόλυτη μοναδικότητά της (και αναλογισθείτε την θεωρία του Πολύβιου για αυτήν). **Και χωρίζω την χρονική ακολουθία της διαδρομής της Σπαρτιατικής αξονικής ιδιαιτερότητας και της καθοριστικής σχέσης της προς την παγκόσμιο ιστορία, σε Προεόρτια, Εορτή, Μεθεόρτια, - και Νέα Προεόρτια. Εορτή του βίου είναι η παιδιά της αιωνιότητας. Η ενέργεια του τέλειου είναι η παιδιά. Γιατί δεν του λείπει τίποτα ώστε να δρα μεριμνώντας για την αναπλήρωση του ελλείμματός του. Θα αναπτύξω στην συνάντησή μας την ουσία του συμβολισμού, μαζί με την θεώρηση της κατάστασης του ανθρώπου στο παρόν και την Απολλώνια πρόβλεψη του μέλλοντος.**

Και τίτλο συνεπώς προχειρίζω τον ίδιο του Προγράμματος:

***Η Κατάσταση του Κόσμου και η Νέα Αρχή των Αιώνων
Η Περίοδος των Πολιτισμών
(Χιλιασμός, Ετρούσκοι, Θρησκευολογική και Ποιητική Μαντεία,
η 4^η Ωδή του Βιργίλιου σε Εποχή Μεταβολών)
Κατάρρευση του Ευρωπαϊκού Συστήματος
Ισχύος και Πολιτισμού
και Θάνατος της Δύσης στο τέλος της Δεύτερης Χιλιετίας μ.Χ.
Αποσύνθεση του Νεοελληνικού Μορφώματος.
Η Μορφή του Μέλλοντος
και το Προφανές Πεπρωμένο του Πολιτισμικού Ελληνισμού.
Νεοελληνική Σπάρτη:***

*Μια Διαψευσμένη, Βιασμένη Υπόσχεση
Αιώνια Σπάρτη:
Καθυστερημένη Ανάταξη στην Εστία της Ιστορίας.
Iam regnat Apollo*

*

[Δείτε το συνολικό Πρόγραμμα του κύκλου στον ιστότοπο του Ινστιτούτου, τμήμα Seminars, σχετική κατηγορία].

✱

**4/ Δευτέρα 24 Ιουλίου, 8.30 μ.μ., στην Αίθουσα
του Επιμελητηρίου, Λυκούργου**

Μελετήσαμε την Παρασκευή, στην πρώτη μας συνάντηση αυτών των ημερών, το νόημα της μεγάλης τροπής από το αρχαϊκό στο κλασσικό πάνω στο έργο του Πίνδαρου. Η λυρική ποίηση είναι η μία κορυφή του Δωρικού πνεύματος. Θα κάνουμε το ίδιο σε αυτήν μας την συνάντηση για την άλλη κορυφή, την

πλαστική. Η απόλυτη συμπληρωματικότητα των δυο παρουσιάσεών μου οδηγεί κατ' ευθείαν στην Δωρική ουσία του Ελληνισμού.

Η μεταμόρφωση της μορφής στην τροπή των εποχών. Από το Είναι του Φαίνεσθαι (αρχαϊκό έαρ) πάμε στο Φαίνεσθαι του Είναι (κλασσικό, χρυσό καλοκαίρι). Ο Δωρικός μονισμός παραμένει αδιαφιλονίκητος. Η ταυτότητα Είναι και Φαίνεσθαι (κρυφιότητας και φανέρωσης) στο Αποκεκαλυμμένο αποτελεί την θεμελιώδη εμπειρία του Ελληνικού τρόπου. Αλλά στον αρχαϊσμό το Είναι χαίρεται φανερούμενο, ο Κούρος μειδιά γυμνούμενος στο κάλλος του. Ενώ στο κλασσικό το Φαίνεσθαι σοβαρεύεται την πληρεξουσιότητα του Είναι του, ο Νεαρώδης οφρυάζει την τελειότητά του. Η ίδια ταυτότητα θεωρούμενη από τις δυο όψεις της και στις δυο κατευθύνσεις της μεταμορφώνει την μορφή και μετατρέπει την τονικότητά της.

Θα θεωρήσουμε την κλασσική Μορφή στην διττή αποκορύφωσή της του Υψηλού ρυθμού, την Πελοποννησιακή (Αργεία) και την Αττικοδωρική. Εντεύθεν του Ισθμού ο Πολύκλειτος, και εκείθεν διπλή πάλι έκφραση με τον Φειδία και τον Αλκαμένη.

Θεματικός τίτλος του σεμιναρίου, που θα γίνει πάνω σε συνεχή ροή προβολών των συζητούμενων γλυπτικών έργων, ας είναι:

Δωρική Μορφή του Υψηλού Ρυθμού

και το Νόημα του Κλασσικού

(Πολύκλειτος, Φειδίας, Αλκαμένης)

Οπλισμένοι με την σοφία της όρασης του πλαστικού κάλλους της Μορφής, και με την σοφία της αίσθησης του ποιητικού κάλλους της ίδιας Μορφής, που είναι το Φως της τελειότητας και η σφραγίδα της αιωνιότητας, γαληνιώντες χαιρόμαστε την άκτιστο ακτίνα της υπαρξής μας, ορθιαζόμενοι στην εντελέχεια της ουσίας μας.

[Δείτε την πρόχειρη βιβλιογραφία των σχετικών μελετών μου παραπάνω στο σημείωμα για την ομόλογο παρουσίαση των Συναντήσεων της Πάτρας].

III.

Συναντήσεις Άργους Έκτακτη Καλοκαιρινή

Με την ευκαιρία της πρώτης πανσελήνου του φετινού Αυγούστου (1 Αυγούστου στις 9.35 το βράδυ) θα γιορτάσουμε τα Αργείτικα **Εκδυμάτια** (αντίστοιχα των Σπαρτιατικών **Γυμνοπαιδιών**), και θα αναλογισθούμε θαυμαστικά την συμβολή του Άργους στο θάυμα του κλασσικού Ελληνισμού.

Θα είμαστε μαζί για αυτήν την ταύτιση 1-3 Αυγούστου.

Σχετικό σημείωμα θα στείλω αργότερα.